

**Aan: de gemeenteraad &
deelgemeenteraad Delfshaven**

Rotterdam

betreft: woon- en winkelklimaat Middelland

Rotterdam, 6 augustus 2002

Geachte (deel)raadsleden,

In 1984 ben ik in de wijk Middelland komen wonen. Inmiddels ben ik van een huurhuis naar een koopwoning verhuisd, maar ik woon nog altijd in dezelfde straat. In die 18 jaar heb ik veel zien veranderen en verslechteren; als er niet heel veel op korte termijn gebeurt, verandert deze wijk nog meer, en niet ten goede. Het is niet onwaarschijnlijk dat dan ook de 'gouden randen' zoals Heemraadssingel, Mathenesserlaan en Essenburgsingel meegezogen worden in het verval. In deze brief wil ik – vanuit de praktijk – de situatie schetsen, mijn zorgen kenbaar maken en wellicht bruikbare suggesties doen.

Al eind jaren tachtig sprak het stadsbestuur over de wens om midden- en hogere inkomens meer aan Rotterdam te binden. Ook werd vertwijfeld geconstateerd dat er een zogenaamde 'witte vlucht' gaande was. In de oude negentiende eeuwse stadswijken rond het centrum verdwenen de oorspronkelijke bewoners.

Als destijds bewust achterblijvende bewoner heb ik niet kunnen merken dat vanuit welke hoek dan ook enige inspanning is getroost om deze witte vlucht te keren of in elk geval de bevolkingsgroep in balans te houden wat betreft de sociale samenstelling. Een wens die overigens niet alleen het stadsbestuur, maar ook bewoners zelf koesterden en nog steeds koesteren.

Nadrukkelijk wil ik stellen dat het mijns inziens niet zozeer een probleem is van culturele verschillen maar meer van sociale verschillen. Er zijn de afgelopen twintig jaar veel nieuwe bewoners in Middelland komen wonen voor wie a-sociaal gedrag een basishouding lijkt te zijn. Dit gedrag loopt dwars door alle kleuren, nationaliteiten en rassen heen. Er zijn vervelende Nederlanders en leuke Marokkanen en andersom. Zo zit de wereld nou eenmaal in elkaar en niet alleen in Middelland. Wel is het een extra handicap als mensen je niet kunnen verstaan als je hen aanspreekt op ongewenst gedrag; dat heeft dan weer wel met nationaliteit of cultuur te maken.

Veroorloof mij een korte situatieschets te geven van de recente geschiedenis in onze wijk en de huidige stand van zaken.

Toen ik in 1984 in deze straat kwam wonen was mijn oudste dochter 2 jaar. Ze speelde wel eens buiten, er waren veel kinderen. Er werd gelachen en geruzied zoals dat gaat bij buurtkinderen. Op een gegeven moment was opeens het type kinderen in de meerderheid dat uitsluitend via ruzie en gescheld kon communiceren. Hen aanspreken, of hun ouders, bleek onmogelijk. Ook de ouders uitten zich voornamelijk door geschreeuw. Mijn jongste dochter is na één keer buiten spelen zelfs nooit meer de straat op gegaan. Ze was er niet aan gewend om begroet te worden met 'teringhoer' en om voortdurend op een ruzie-achtige manier met elkaar om te gaan.

Dit is maar een klein voorbeeld van de veranderende sfeer in de straat. Het spreekt vanzelf dat er nog talloze andere ergernissen te benoemen zijn, zoals verkeerd aangeboden huisvuil, een enorme hoeveelheid zwerfvuil, het eindeloze geknok tegen de steeds opnieuw opduikende dealpanden, de coffeeshop die aanvankelijk een bescheiden bestaan leidde maar waarvan de bezoekers door het gedoogbeleid zich een onaangename en zelfverzekerde houding aangematigd

hebben onder het motto 'ik heb recht op blowen en dat mag ik ook in jouw portiek want alles mag toch zeker in Nederland!'

Niet alleen in de straat, ook op wijkniveau is het beeld verslechterd. Ik ken heel wat mensen die 'gevlucht' zijn uit de wijk. Omdat ze 's nachts niet konden slapen van de herrie op straat of in de achtertuinen en op balkons (ruzies, geschreeuw, muziek). Of omdat hun brievenbus in brand gestoken werd. Of omdat ze op straat beroofd werden. Of omdat ze in het gezicht gespuugd werden toen ze er iets van zeiden dat een auto dubbel geparkeerd stond. Of omdat bij hen ingebroken is. Of omdat de burens afval in hun tuin gooiden of, erger nog, hen zonder enige aanleiding met diverse projectielen doelbewust bekogelden. Afijn, de lijst kan moeiteloos uitgebreid worden.

Het is een open deur dat de eerste tekenen van verval en verloedering in een wijk te zien zijn aan verwaarloosde panden en aan een verslechtering van het winkelbestand.

In de Middellandstraat zijn de afgelopen 18 jaar verdwenen (een willekeurige niet complete opsomming): een banketbakker, een delicatessen/groentewinkel, een melkboer, een speelgoedwinkel, een behangwinkel, een verzaak, een sigarenwinkel, twee andere bakkers, een bloemenzaak, een viswinkel, een slager, een boekhandel.

De winkels die terugkomen zijn belhuizen, nog meer kappers, telefoonwinkels en massa's vage zaakjes met allemaal hetzelfde assortiment waar nooit een klant te signaleren valt. Ik ben me steeds meer gaan oriënteren op de Nieuwe Binnenweg voor dagelijkse boodschappen, maar daar is hetzelfde proces al zichtbaar. En dit speelt in meer Rotterdamse winkelstraten.

Wat is er gebeurd met de wet van destijds die teveel zaken in dezelfde branche domweg verbood? Bovendien is het moeilijk te begrijpen dat dit uitsluitend een kwestie van 'de markt' is, en van vrije vestiging. Als je als stad of deelgemeente verloedering wilt voorkomen dan ga je daar toch op sturen?? En bij voorkeur dat verval *voorkomen* en niet pas achteraf met veel extra geld en energie weer rechttrekken.

Als het allemaal zo vreselijk is in Middelland, waarom verhuis je dan niet, is de gedachte die ongetwijfeld inmiddels bij u opgekomen is. Het is ook een opmerking die vrienden en familie vaak tegen ons maken en die mij pijnlijk treft. Ik wil vooralsnog graag blijven en zal u uitleggen waarom. Ten eerste biedt het type woningen in deze wijk veel kansen. Het zijn royale panden uit begin 1900 met vaak veel fraaie authentieke details. De ruimte in de woningen doet mensen die nieuwbouw gewend zijn vaak versteld staan. Veel woningen lenen zich prima om samen te voegen (1 pand maken van boven- en benedenwoning) waarmee je gewilde woon/werkpanden creëert.

Ten tweede is het voor mij vanuit mijn levensovertuiging een soort ultieme concessie om te gaan wonen te midden van 'ons soort mensen' in de zogenaamd rustige buitenwijken, nog afgezien van het feit dat ik dit niet kan financieren zonder grote concessies te doen aan ruimte en aan de ideale combinatie van woon/werkpand. Het lijkt op het hoofd in de schoot leggen en wegvluichten voor gettovorming. Bovendien breng je je kinderen groot in een eenzijdig en min of meer geïsoleerd leefklimaat dat zich verre houdt van integratie.

Ten derde wil ik juist niet meedoen aan die gettovorming door bewust in deze wijk te blijven en me te blijven inspannen voor een beter woonklimaat. Na 18 jaar inspanning ben ik nog steeds mijn hoop op verbetering niet kwijt, hoewel ik soms denk dat dit tegen beter weten in is.

En ten slotte, er zijn natuurlijk allerlei leuke kanten aan het wonen in een internationale kosmopolitische wijk die bovendien prima ligt: vlakbij het centrum en bij het Centraal Station en niet ver van de uitvalsweg.

Wat mij bovenmatig stoort is dat het stads- en deelgemeentebestuur aan de ene kant oproepen tot eigen verantwoordelijkheid van burgers en aan bewoners vragen met suggesties en ideeën te komen en dat je vaak nul op het rekest krijgt als je dat als argeloze burger inderdaad doet. Waarom een inspraakbijeenkomst die naam draagt is mij onduidelijk, want meestal zijn de besluiten al genomen.

Natuurlijk, er is nu een klachttelefoon, met vriendelijke en correcte bediening. Maar als je al tien keer gebeld hebt over steeds eenzelfde feit, bekriipt je toch een gevoel van zinloosheid. De klacht wordt wel verholpen maar het gedrag dat de klacht veroorzaakt blijft bestaan.

Overigens moet je bij specifieke klachten dan toch weer elders zijn: het eindeloze doorverbinden en zoeken in de organisatie waar je moet zijn is wel minder geworden maar zeker niet verdwenen.

Ik zou zo graag zien dat er nu echt eens iets verandert, en ik denk vele wijkbewoners met mij. Het zou een mooi resultaat zijn als we verdere gettovorming voorkomen en de wijk weer aantrekkelijker wordt voor een meer gevarieerde bevolking.

Natuurlijk kan niet alles tegelijk. Als bewoners daadwerkelijk zien dat er successievelijk zaken concreet en met succes aangepakt worden, hebben ze daar wel begrip voor, denk ik. De mensen storen zich het meest, zo is mijn inschatting aan de viezigheid en vuiligheid op straat en aan a-sociaal gedrag. Dit alles begint overigens al op Centraal Station, je schaamt je gewoon voor je stad als je daar bezoekers van de trein haalt. Enkele ideeën:

- Zet groots en massaal in op een mentaliteitsverandering van het publiek wat betreft rotzooi op straat gooien en vuilnis verkeerd neerzetten. Roteb doet z'n best (soms trouwens ook niet... vooral in achterafstraten is het vegen regelmatig van minimale regelmaat en kwaliteit) maar er is gewoon niet tegenop te vegen. Het Opzoomerinitiatief is charmant maar te kleinschalig en bereikt juist de vervuilers onvoldoende.
Maak dit tot een langdurige en intensieve campagne op vele fronten. Gedragsverandering kost tijd en energie, maar kan wel slagen (zie het succes van gescheiden afvalinzameling). Ik doel niet op de zichtbelemmerende borden over 'schoon, heel, veilig' die in Delfshaven staan, maar op een creatieve en effectieve campagne. Huur een goed reclamebureau in. Sluit aan met postbus 51 en bij de landelijke campagne over schoon.
- Koppel dit aan veel strengere handhaving. Veel meer en strenger toezicht op het vervuilen van het openbaar gebied en hoge boetes uitdelen, en ook meteen. Strenger handhaven loont! (zie de snelheidsbeperking voor automobilisten bij Overschie op de rijksweg naar Den Haag)

Ik heb het gevoel dat alle energie vooral hier op ingezet moet worden (in het kader van het advies beperk en versterk). Pas als de stad minder smerig is geworden en langdurig schoner blijft – waardoor ook onveiligheidsbeleving afneemt - dan successievelijk werken aan andere speerpunten. Zoals:

- Criminele ondernemers uitzetten
- Verkeerde huiseigenaren onteigenen (overbewoning, illegale verhuur, achterstallig onderhoud)
- Sociaal gedrag in de openbare ruimte bevorderen, o.a. door toezichthouders het goede voorbeeld te laten geven (niet soft maar wel correct)
- Organisatie van hangjeugd: meer sportveldjes, meer ervaren en kwalitatieve jongerenwerkers
- Verslaafden die in het openbaar gebruiken consequent uit de openbare ruimte weren en ze een goed alternatief bieden

Afijn, genoeg om aan te pakken, ook al lijken het maar kleine zaken. Ze kunnen grote positieve gevolgen hebben. In mijn eigen straat en wijk ben ik graag van de partij.

Vragen die mij resten:

1. Is de raad bezig om zowel problemen als successen op de een of andere manier te kwantificeren en meetbaar te maken om daarmee lessen te kunnen trekken voor het bijstellen van beleid en uitvoering?
2. Wat gebeurt er precies met mijn brief, wie gaan dit behandelen, wanneer mag ik een antwoord verwachten en welk effect heeft dit schrijven?

Met vriendelijke groet,

Marleen de Jong
Joost van Geelstraat 63
3021 VL Rotterdam
email: info@dejongteksten.nl